

Trygghet för vanligt folk

Rusta Sverige för vintern – LOs krisvinterprogram

KRISVINTER

Trygghet för vanligt folk

© Landsorganisationen i Sverige 2022

Foto: Lars Forsstedt

Grafisk form: LO

Produktion och tryck: Bantorget Grafiska AB, Stockholm 2022

ISBN 978-91-566-3582-3

LO 22.11 150

Rusta Sverige för krisvintern

I VINTER KOMMER LO-förbundens medlemmar att behöva vända på varje krona. För många kommer pengarna ändå inte att räcka. Inte ens till det mest nödvändiga, som mat, hyra och el. För att förhindra att LO-förbundens medlemmar ska hungra, frysa eller vräkas i vinter kräver LO att regeringen agerar kraftfullt och snabbt. Vi presenterar därför ett krisvinterprogram med de reformer vi ser behövs akut. Utöver det krävs även omfattande satsningar för full sysselsättning och kraftfulla investeringar i välfärden.

Inflationstakten i september var 10,8 procent. Matpriserna ökade med 16 procent. Dieseln kostar i skrivande stund över 27 kronor litern. Räntorna på bostadslån har rakat i höjden och hyresnivåer väntas följa efter.

Och lagom till vintern väntas elpriserna stiga till extrema nivåer. Elpriset som i sin tur påverkar priset på mat, boende, resor med mera. För många LO-förbundsmedlemmar blir detta en vinter när kostnaderna vida överstiga inkomsterna.

Det kan invändas att hur illa drabbad man blir av elpriset mest beror på var i landet man bor. Det är sant. Men där priset på el är lägre, är behovet av bilen – och därmed utsattheten för höga drivmedelspriser – större. Inflationen drabbar dessutom alltid den med lägst inkomst mest. Oavsett var man bor. Den faktiska månadslönen för en kvinna i ett LO-yrke är 18 100 kronor efter skatt. Varje enskild prisökning äter stora hål i hennes budget. Det är inte märkligt att 78 procent av LO-förbundens medlemmar är oroade över att deras egna levnadsomkostnader ökat så mycket senaste tiden.

Nu är det slutet av oktober, och det kommer blandade signaler från arbetsmarknaden. Ena dagen ser vi att arbetslösheten går ned och att varslen är få. Nästa dag varnas för kommande tvärnit i byggandet, produktionsstopp och hotande varsel. Det vi med bestämdhet vet är det vi redan ser: hög inflation och betydande prisökningar. Liksom ett krig där Putin använder energipriser som strategiskt vapen. Det finns all anledning att ta LO-medlemmarnas oro inför vintern på allvar.

LOs krisvinterprogram innehåller ett antal konkreta åtgärder som regeringen behöver vidta omgående, för att skydda vanligt folk från ekonomisk katastrof i vinter. För att trygga löntagares ekonomi på längre sikt behövs också andra åtgärder. Krisvinterprogrammet handlar om akuta insatser inför vintern. Det är exceptionella tider. Det kräver exceptionella åtgärder. Ingen ska hungra, frysa eller bli vräkt på grund av händelser i omvärlden som man själv inte kunnat påverka.

1. Sänk elpriserna

De höga elpriserna slår kraftigt mot svenska hushåll och företag. Många LO-hushåll med små marginaler sitter mycket illa till när elpriset rusar samtidigt som räntor, drivmedels- och livsmedelspriser stiger snabbt. Företag tvingas stänga ner produktion med växande arbetslöshet som följd. Nästan all el som används i Sverige kommer från billig vind-, vatten- och kärnkraft. Men elpriset drivs upp av att små mängder dyr el tillåts sätta priset för all el som säljs. De höga elpriserna leder därför till enorma övervinster hos elhandlarna och elnätsägarna.

Inflationen i Sverige beror främst på de rusande elpriserna. För att pressa tillbaka inflationen behöver elpriserna pressas tillbaka. I slutet av september var bedömningen på elmarknaden att priserna förblir höga över 2024, och att vinterns priser i södra Sverige kommer att landa runt 3 kronor per kWh. Det är en prisökning med ungefär 500 procent.

- Betala ut elprisstöd till svenska hushåll och företag, skyndsamt. Det ska skydda hushåll och företag mot höga priser – inte hög förbrukning.
- Initiera program för energibesparing hos företag, hushåll och offentliga inrättningar.
- Sänk elpriset. Exempelvis genom att staten upphandlar den dyraste elen och sedan säljer billigt, eller att man skiljer på billigare priser inom Sverige och dyrare vid export.

2. Bättre a-kassa och slopad karens

Goda ersättningar när man är sjuk eller arbetslös är viktigt både för den enskilde och för Sverige som gemenskap och helhet. Särskilt viktigt är det i ekonomiskt tuffa tider.

En bra a-kassa behövs för löntagarnas trygghet och för att undvika försämrade arbetsvillkor. Tyvärr indexeras inte ersättningen mot löneutvecklingen. Det innebär att försäkringen urholkas över tid.

Karensavdraget är en klasslagstiftning. Bara de som kan jobba småsjuka hemifrån, kan slippa avdraget. Men 9 av 10 LO-förbundsmedlemmar måste utföra sitt arbete på plats.

- Höj taket i arbetslöshetsförsäkringen och trappa inte ned ersättningen under arbetslöshetsperioden.
- Avskaffa karensavdraget för gott.

3. Sänk kostnaden för drivmedel

Höga drivmedelspriser slår hårt, över 800 000 av LO-förbundens medlemmar använder bilen för att ta sig till jobbet. Att ta cykel eller kollektivtrafik i stället är sällan ett alternativ för den som bor eller arbetar utanför de större städerna. Inte heller för den som arbetar kvällar, helger och nätter. LO-förbundens medlemmar har dessutom ofta små ekonomiska marginaler.

- Sänk tillfälligt kostnaden på bensin och diesel.
- Genomför skattelättnad för arbetsresor, med högre milersättning och avdrag för den som använder bilen i tjänsten eller till och från arbetet.

4. Förstärk barnbidragen

Höjda levnadsomkostnader slår särskilt hårt mot barnfamiljer med små marginaler. Mat, vinterkläder eller busskort till barnen är kostnader som inte går att spara in på. Förstärkta barnbidrag är ett robust och enkelt sätt att hjälpa familjer genom den kommande vintern.

- Betala ut ett extra barnbidrag till jul.

5. Pausa amorteringskravet

Räntorna har höjts rejält under senare tid och pressar hushållens ekonomi. Amorteringskravet bidrar till att ytterligare tynga ner vardagekonomin och precis som under pandemin bör möjligheten för hushållen att tillfälligt pausa amorteringskraven införas.

- Pausa amorteringskravet.

6. Inför korttidspermittering

Inför statligt stöd vid korttidsarbete. Det är ett bra system som ger företag stöd vid tillfälliga och oförutsedda ekonomiska svårigheter. Stödet gör att uppsägningar och arbetslöshet kan undvikas, samtidigt som produktionen kan öka snabbt när svårigheterna är över. Detta var en viktig och träffsäker åtgärd under pandemin.

- Regeringen bör vara beredd att tillfälligt förstärka det nuvarande systemet med stöd vid korttidsarbete. Det kan göras i linje med vad den pågående utvärderingen föreslår, alternativt på motsvarande sätt som gjordes under pandemin.

www.lo.se

ISBN 978-91-566-3582-3

Trygghet för
vanligt folk

Elektrikerna

f fastighets

PACKET FÖR SKOGS-, TRÄ-
OCH GRAFISK BRANSCH

HOTELL- OCH RESTAURANGFACKET

IFMETALL

Kommunal.

Livs

LIVSMEDEL- OCH LIVSREKORRBUNDET

Musikerförbundet

MÅLARNA

PAPPERS

seko

1897